

ข้อมูลทั่วไปประชาชนชาวบ้าน หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ – สกุล นางนิภาพร ภาณุคณีย์
 ว.ด.ป เกิด ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๗ เพศ หญิง อายุ ๕๓ ปี
 จบการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๖
 ที่อยู่ปัจจุบัน ๙๐ หมู่ที่ ๑๓ บ้านหนองจันทน์ ตำบลท่าค้อ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
 ชื่อบิดา นายคำรู้ ชื่อมารดา นางกัน
 ปัจจุบันประกอบอาชีพ เกษตรกรรม
 มีความสามารถด้าน ทำนา

๒. เป็นประชาชนชาวบ้านหรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเภท

- () อาหารและโภชนาการ () ศาสนาและพิธีกรรม
 () v) เกษตรกรรมและการทำมาหากิน () ภาษาและวรรณกรรม
 () ศิลปหัตถกรรมและสิ่งทอ () ศิลปะการแสดงดนตรี
 () ประวัติศาสตร์และโบราณคดี () กีฬาและการละเล่นพื้นบ้าน
 () การแพทย์แผนไทยและสมุนไพร

๓. ข้อมูลรายละเอียด / ผลงาน / องค์ความรู้ / ความสามารถของประชาชนชาวบ้าน

๓.๑ แร่งบันดาลใจ / ที่มาของความรู้

วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของคนไทยในทุกภาค มีพื้นฐานการเป็นสังคมเกษตรกรรม เป็น สังคมที่ผสมผสานคติความเชื่อพื้นเมือง เช่น การนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นับถือธรรมชาติ เข้ากับคติความเชื่อ ทางศาสนา การเป็นสังคมเกษตรของไทยในอดีต คือการเกษตรแบบยังชีพ การทำนาเป็นอาชีพหลัก ใน อดีตเป็นการทำนาที่ใช้แรงงานคนในครอบครัวและแรงงานสัตว์เป็นหลัก พึ่งพาน้ำฝนและน้ำในแม่น้ำลำ คลองในการเพาะปลูก และใช้ในชีวิตประจำวัน ลักษณะการดำรงชีวิตที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ และพึ่งพาตน เอง ทำให้ชาวบ้านเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน และพึ่งพากัน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงเป็นสุข

๓.๒ วิธีการเรียนรู้

ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษในการทำเลี้ยงชีพ และจำหน่ายผลผลิตเพื่อเป็นรายได้

๓.๓ รายละเอียดองค์ความรู้ / ภูมิปัญญา

การทำนามีหลักสำคัญ คือ

๑. การเตรียมดิน ก่อนการทำนามีการเตรียมดินอยู่ ๓ ขั้นตอน
 - การไถตะ เป็นการไถครั้งแรกตามแนวยาวของพื้นที่กระทงนา (กรณีแปลงนาเป็นกระทย่อยๆ หลายกระทยในหนึ่งแปลงนา) เมื่อไถตะจะช่วยพลิกดินเพื่อให้ดินชั้นล่างได้ขึ้นมาสัมผัสอากาศ ออกซิเจน และเป็นการตากดินเพื่อทำลายวัชพืช โรคพืชบางชนิด การไถตะจะเริ่มทำเมื่อฝนตกครั้งแรกในปีฤดูกาลใหม่ หลังจากไถตะจะตากดินเอาไว้ประมาณ ๑ - ๒ สัปดาห์
 - การไถแปร หลังจากที่ทำตากดินเอาไว้พอสมควรแล้ว การไถแปรจะช่วยพลิกดินที่กลบเอาขึ้นการอีกครั้ง

เพื่อทำลายวัชพืชที่ขึ้นใหม่

และเป็นการย่อยดินให้มีขนาดเล็กลง จำนวนครั้งของการไถแปรจึงขึ้นอยู่กับชนิดและปริมาณของวัชพืช ลักษณะดินและระดับน้ำในพื้นที่ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนด้วย แต่โดยทั่วไปแล้วจะไถแปรเพียงครั้งเดียว

- การคราด เพื่อเอาเศษวัชพืชออกจากกระถางนา และย่อยดินให้มีขนาดเล็กลงอีก จนเหมาะแก่การเจริญของข้าว ทั้งยังเป็นการปรับระดับพื้นที่ให้มีความสม่ำเสมอ เพื่อสะดวกในการควบคุม ดูแลการให้น้ำ

๒. การปลูก การปลูกข้าวสามารถแบ่งได้เป็น ๒ วิธี คือ การปลูกด้วยเมล็ดโดยตรง ได้แก่

- การทำนาหยอดและนาหว่านและการเพาะเมล็ดในที่หนึ่งก่อน แล้วนำต้นอ่อนไปปลูกในที่อื่นๆ ได้แก่ การทำนาดำ การทำนาหยอด ใช้กับการปลูกข้าวไร่ตามเชิงเขาหรือในที่สูงวิธีการปลูก หลังการ

เตรียมดินให้ชุดหลุมหรือทำร่อง แล้วจึงหยอดเมล็ดลงในหลุมหรือร่อง จากนั้นกลบหลุมหรือร่อง เมื่อต้นข้าวงอกแล้วต้องดูแลกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชการทำนาหว่าน ทำในพื้นที่ที่ควบคุมน้ำได้ลำบาก วิธีหว่าน ทำได้ ๒ วิธี คือ

- การหว่านข้าวแห้ง

- การหว่านข้าวงอก

๔. ทรัพยากรที่ใช้ในการประกอบอาชีพ

เมล็ดพันธุ์ข้าว อุปกรณ์ในการไถ คราด บัญคอก และแรงงาน

๕. วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญา / แนวคิดในการรักษาภูมิปัญญา

๑. การบอกเล่า บรรยาย ด้วยวาจา

๒. การสาธิต

๓. การปฏิบัติจริง

๖. รางวัลที่เคยได้รับ

-

๗. ต้องการความช่วยเหลือในด้าน

- องค์ความรู้ที่นำมาประยุกต์กับสถานการณ์ปัจจุบัน

ลงชื่อ นายกฤษดา จุลหาชา ผู้สำรวจข้อมูล
ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านหนองจันทน์ หมู่ที่ ๑๓